

MANİ: *Anonim Türk halk edebiyatının tek dörtlükten oluşan nazım şeklidir.

*Ezgiyle söylenir.

*Aşk , ayrılık , öğüt , eleştiri gibi konularda yazılır.

*aaxa şeklinde kafiyelenir.

*İlk iki dizesi konuya ilgisi olmayan doldurma dizelerdir.

*Asıl söylemek istenen son dizede söylenir.

1-DÜZ MANİ (TAM MANİ)

*aaxa şeklinde kafiyelenir.

*Dört misradan oluşur.

*7'li hece ölçüsü kullanılır.

Ana başa tac imiş a

Her derde ilaç imiş a

Bir evlat pir olsa da x

Anaya muhtaç imiş a

2-Cinaslı - Kesikli Manı

*İlk misrası yedi heceden daha azdır.

*Dört - beş misradan oluşur.

*Cinaslı kafiyeler kullanılır.

Bağ bana

Bahçe sana bağ bana

Değme zincir kar etmez

Zülfün teli bağ bana

→ Cinaslı Manı

3-Yedekli Manı (Artık Manı)

*Dört veya beşten fazla misrayla kurulur.

*Cinas kullanılmaz.

*Ağlarım çağlar gibi

Derdim var dağlar gibi

Ciğerden yaralıyım

Gülerim çağlar gibi

Her gelen bir gül ister

Sahipsiz bağlar gibi

TÜRKÜ

*Ezgiyle söylenir.

*Anadolu'nun bazı yerlerinde "yır" adıyla anılır.

*Aşk , ayrılık , özlem , gurbet gibi lirik konular işlenir.

*Asıl bölüm ve nakarat olmak üzere 2 bölümden oluşur.

*Nakarat = Kavuştak

*Hece ölçüsü kullanılır.

*Ezgilerine göre : Oyun havası, bozlak, hoyrat adını alır.

*Konularına göre : Kahramanlık , evlenme , doğum gibi konuları işler.

*Hece ölçüsünün her kalıyla söylenir.

Zeynep bu güzellik var mı soyunda ?
Elvan elvan güller kokar koynunda,
Ramazan ayında bayram gününde.

Zeynebim Zeynebim anlı Zeynebim
Üç köyün içinde şanlı Zeynebim

Söğüdün yaprağı narındır narin,
İçerim yanıyor, dışarım serin,
Zeynep'i ettiler bu hafta gelin

Zeynebim Zeynebim anlı Zeynebim.
Üç köyün içinde şanlı Zeynebim.

NİNNİ: Annelerin çocukların uyutmak için söyledikleri ezgili şiirlerdir.

“Balu Balu” ismi de verilir.

AĞIT: Ölen birinin ardından duyulan üzüntü anlatılır.

EFFSANE:

*Gerçek veya hayali şahıs , olay , yer hakkında gerçek olduğuna inanılarak anlatılan hikayelerdir.

*Genel olarak bir veya birkaç motif içeren kısa bir anlatım türüdür.

*Gerçeklik unsurunun yanında olağanüstülük ve inanç unsuru mutlaka bulunur.

*Halkın hayal gücüyle yarattığı “ideal insan tipi” nesilden nesile aktarılır.

*Destanlar milli bir vasif taşırken efsaneler milli nitelik taşımaz.

*Destanlar yaşanmış tarihi olaylarla ilgilenirken efsaneler tarihle ilişkili değildir.

*Destanlarda epik unsurlar ağır basarken efsanelerde durum böyle değildir.

MASAL

*Olağanüstü kahramanların başlarından geçen olağanüstü olayların yer ve zaman belirtilmeden anlatıldığı bir türdür.

*Sözlü geleceğe ait olan anonim ürünlere “halk masalı” denir.

*Masalda geçen mekan düşsel bir ülkedir.

*Masallarda hem gerçek dünyadan alınan kişiler hem de masal kahramanları vardır.

*Masallarda belirli davranış kalıpları sergileyen “tip”lere yer verilir.

*Yer gibi zaman ögesi de belirsizdir.

*Doğu coğrafyasının en eski masalları Arap edebiyatına ait ‘Binbir Gece Masalları’dır.

*Avrupa’da masallar 19.yüzyılda derlenmiş ve sistemli bir şekilde yayımlanmıştır.

-Grim Kardeşlerin Masalları (Alman)

Andersen Masalları (Danimarka)

Perrault Masalları (Fransız)

*Türk edebiyatındaki öğretici nitelikteki ilk masal örneği Uygur Türklerine ait
‘Edgü Ögli Tigin Ayn Ögli Tigin’

*La Fontaine'in masalları Şinası tarafından "Tercüme-i Manzume" adıyla Türkçeye
çevrilmiştir.

*Eflatun Cem Güney ise Türk edebiyatının sözlü kültürümüzden gelen masallarını
derleyip kitap halinde yayımlamıştır.